

Bolagsstyrningsrapport

Länsförsäkringar Liv är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB som i sin tur ägs av 24 kundägda länsförsäkringsbolag och 14 socken- och häradsbolag. Verksamheten i Länsförsäkringar Liv bedrivs enligt ömsesidiga principer, vilket innebär att resultatet stannar hos kunderna och delas inte ut till ägaren.

Länsförsäkringar Liv följer i tillämpliga delar, bland annat med beaktande av att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag, Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Huvudsakliga avvikelser från Kodens bestämmelser och förklaringar till detta är följande.

- Kallelse och genomförande av bolagsstämma. Avvikelse från Kodens bestämmelser sker med hänsyn till att bolaget inte är aktiemarknadsbolag och endast har en aktieägare.
- Mandattiden för styrelsens ledamöter uppgår som huvudregel till två år. Avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år sker mot bakgrund av att bolagsstämman är suverän att när som helst avsätta eller tillsätta styrelseledamot oavsett mandattid. Längre mandattid än ett år bidrar till att säkerställa kontinuitet och uppbyggnad av kompetens i styrelsen.

Denna bolagsstyrningsrapport har inte granskats av bolagets revisorer.

Bolagsstämma

Aktieägaren utövar sin rösträtt på bolagsstämman. På bolagsstämman fattas beslut avseende årsredovisningen, val av styrelse och revisorer, ersättning till styrelseledamöter och revisorer samt andra väsentliga frågor i enlighet med lag och bolagsordningen. Vid bolagsstämman delas förslaget till ersättning till styrelseledamöterna upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter samt ersättning för utskottsarbete.

Nomineringsprocess

Bolagsstämman i Länsförsäkringar AB utser en valberedning med uppgift utöver att lämna förslag avseende Länsförsäkringar AB, i samråd med Länsförsäkringar ABs koncernchef även lämna förslag till styrelse och revisorer i Länsförsäkringar Liv och övriga dotterbolag, samt ersättning till dessa. För valberedningen gäller en av Länsförsäkringar ABs bolagsstämma fastställd instruktion. Valberedningen har sedan ordinarie bolagsstämma 2009 bestått av Karin Starrin (ordf) (Länsförsäkringar Halland), Göran Trobro (vice ordf) (Länsförsäkringar Kristianstad), Ingemar Larsson (Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän), Anna-Greta Lundh (Länsförsäkringar Södermanland) och Björn Sundell (Länsförsäkringar Uppsala).

Länsförsäkringar Livs Försäkringstagarförening

Länsförsäkringar Livs försäkringstagarförening har bildats med ändamålet att tillvarata försäkringstagares intressen. Föreningens medlemmar utses av försäkringstagarna i Länsförsäkringar Liv. För att säkerställa uppfyllandet av ändamålet och för att tillförsäkra försäkringstagarna insyn och inflytande i bolagets verksamhet, äger föreningen rätt att utse två ledamöter i Länsförsäkringar Livs styrelse. I angelägenheter av särskild betydelse, skall föreningen erhålla särskild information och kunna avge särskilt yttrande. Då intressekonflikter av större betydelse mellan liv- och sakförsäkringskollektiven kan uppstå, skall föreningen i samråd med Länsförsäkringar AB utse oberoende granskning.

Externa revisorer

Enligt bolagsordningen ska Länsförsäkringar Liv ha 1–3 ordinarie revisorer jämte 0–3 suppleanter. Revisorerna utses för en mandattid om fyra år. Vid ordinarie

bolagsstämma 2008 utsågs Kari Falk, KPMG Bohlins AB, till ordinarie revisor. Vid extra bolagsstämma i mars 2009 utsågs Johan Baeckström, KPMG Bohlins AB, till suppleant. Båda är valda för tiden till och med ordinarie bolagsstämma 2012.

Styrelsens sammansättning

Styrelsen för Länsförsäkringar Liv ska enligt bolagsordningen bestå av 8–14 ledamöter med 0–6 suppleanter. Ledamot väljs för en mandattid om högst två år. Därutöver ingår i styrelsen ledamöter och suppleanter som utsetts av arbetstagarorganisationerna. Bolaget har ingen tidsgräns för hur länge en ledamot får sitta i styrelsen. Bolaget har ingen åldersgräns för styrelseledamöterna. Två av ledamöterna ska utses av Länsförsäkringar Livs Försäkringstagarförening. En majoritet av styrelsens ledamöter, inklusive arbetstagarrepresentanterna, ska vara oberoende i förhållande till Länsförsäkringar Liv och bolag som ingår i samma koncern. Styrelsens ordförande utses av bolagsstämman. Styrelsen utser inom sig vice ordförande bland de oberoende ledamöterna. Verkställande direktören ingår inte i styrelsen.

Styrelsen består för närvarande av 13 ordinarie ledamöter och två suppleanter. Nio av ledamöterna är utsedda av bolagsstämman, två av Länsförsäkringar Livs Försäkringstagarförening samt två ledamöter och två suppleanter av arbetstagarorganisationerna. Sju av ledamöterna är oberoende.

Styrelsens ansvar och arbetsfördelning

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning och skall handlägga och fatta beslut i frågor av väsentlig betydelse och av övergripande natur rörande bolagets verksamhet. Detta gäller bl a fastställande av ändamålsenlig organisation, verksamhetens mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning.

Styrelsen fastställer varje år en arbetsordning för sitt arbete. Arbetsordningen innehåller bland annat regler avseende styrelsens och ordförandens uppgifter och ansvar, antal styrelsemöten, rutiner för verksamhets- och finansiell rapportering och rutiner i övrigt för styrelsemöten, kallelse, utformning av material, arbetsfördelningen inom styrelsen, intressekonflikter och jäv.

Styrelsen ska kontinuerligt hålla sig underrättad om bolagets utveckling för att fortlöpande kunna bedöma bolagets ekonomiska situation och finansiella ställning. Styrelsen har genom arbetsordningen fastställt att ekonomisk rapportering ska ske enligt fastställd instruktion och genom regelbundna styrelsesammanträden.

Styrelsen har inrättat Finansutskott, Revisionsutskott och Ersättningsutskott. Utskottens uppgifter fastläggs av styrelsen i särskilda instruktioner. Inget av utskotten har något generellt beslutsmandat. Varje utskott ska regelbundet rapportera sitt arbete till styrelsen.

Styrelsen fastställer varje år en instruktion för verkställande direktören, försäkringstekniska riktlinjer, placeringsriktlinjer och riktlinjer för hantering av intressekonflikter samt ytterligare ett större antal styrdokument för verksamheten.

Baserat på lagregler och Finansinspektionens allmänna råd fastställer styrelsen genom en bolagsinstruktion principer för organisation, styrning och ansvarsfördelning mellan bolagets olika organ och befattningar. Instruktionen ska fungera som vägledning och stöd för det dagliga arbetet inom Länsförsäkringar Liv.

Styrelsen genomför årligen strategiskt seminarium och utvärdering av styrelsens egna arbete. Styrelsen genomför vidare årligen utvärdering av VDs arbete och anställningsvillkor. Styrelsen träffar bolagets revisor minst en gång per år (se även under Revisionsutskottet nedan).

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och tillse att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska därvid bland annat tillse att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden ska genom löpande kontakt med verkställande direktören även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja verkställande direktören i dennes arbete.

Internrevision

Styrelsen har utsett en från den operativa verksamheten oberoende internrevision med huvudsaklig uppgift att följa upp att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och att verksamheten bedrivs mot av styrelsen uppsatta mål. Internrevision ska även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision.

Resultatet från internrevisionens granskning rapporteras översiktligt till styrelsen och mer detaljerat till Revisionsutskottet.

Finansutskottet

Styrelsen för Länsförsäkringar Liv har utsett tre av sammanlagt åtta ledamöter i ett för Länsförsäkringar AB-koncernen gemensamt finansutskott. Utskottets uppgift är att vara ett forum för finansiella omvärlds- och makroekonomiska analyser samt att bereda ärenden avseende kapitalförvaltningen som ska föreläggas styrelsen för beslut. Finansutskottet ska också bevaka att beslutade mål, placeringsinriktning, delegeringsordningar uppnås respek-

tive efterlevs. Vid det konstituerande styrelsemötet 2009 utsågs Karl-Olof Hammarkvist, Jörgen Svensson och Anders Östryd att representera Länsförsäkringar Liv i Finansutskottet.

Revisionsutskottet

Styrelsen för Länsförsäkringar Liv har utsett två av sammanlagt sex ledamöter i ett för Länsförsäkringar AB-koncernen gemensamt Revisionsutskottet. Utskottet ska svara för beredningen av respektive styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets finansiella rapportering, regelefterlevnad, övrig intern styrning samt för de ärenden som respektive styrelse hänskjuter till utskottet. Revisionsutskottet har under 2008 bestått av tre ledamöter. Majoriteten av ledamöterna, inklusive ordföranden, är oberoende i förhållande till bolaget och ledningen. Vid utskottets möten har som regel även intern- och extern revision samt VD och ekonomidirektören deltagit. Vid konstituerande styrelsemöte 2009 utsågs Gunnar Wetterberg och Håkan Danielsson till att representera Länsförsäkringar Liv i Revisionsutskottet. Styrelsen för Länsförsäkringar Liv utsåg i december 2009 styrelseledamoten Peter Lindvall att ersätta Håkan Danielsson som ledamot i Revisionsutskottet.

Ersättningsutskottet

Ersättningsutskottet ska bereda frågor om ersättning och övriga anställningsvillkor för VD och principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen. Vid konstituerande styrelsemöte 2009 utsågs Håkan Danielsson och Christina Ramberg till ledamöter av Ersättningsutskottet. I samband med att Håkan Danielsson avgick som VD för i Länsförsäkringar AB den 23 oktober 2009, ersattes han som ledamot i Ersättningsutskottet av Länsförsäkringar ABs nye VD Sten Dunér.

Möten och närvaro

Tabellen utvisar antalet möten inom respektive organ som hållits från ordinarie bolagsstämma 2009 till och med februari 2010 liksom de enskilda ledamöternas närvaro.

	Styrelsen	Finans- utskottet	Revisions- utskottet	Ersättnings- utskottet
Totalt antal möten	9	3	3	1
Ingemar Bodlund (suppl)	9			
Håkan Danielsson ¹⁾	5	2	3	1
Sten Dunér ²⁾	4			
Christer Ekehov	8			
Gunvor Engström	5			
Bitte Franzén-Molander (suppl)	1			
Karl-Olof Hammarkvist	9	3		
Christer Höj	9			
Fredrik Kronberg ³⁾	7			
Peter Lindvall ⁴⁾	9			
Sten Lundqvist	8			
Ulrica Messing	9			
Christina Ramberg	7			1
Karin Rehnholm Åkesson	8			
Jörgen Svensson	–	3		
Gunnar Wetterberg	8		3	
Marita Wiklund ⁵⁾	0			
Anders Östryd	9	3		

¹⁾ Ledamot i styrelse och utskott t o m 23 oktober 2009

²⁾ Ledamot i styrelse och utskott fr o m 23 oktober 2009

³⁾ Ledamot i styrelsen t o m 31 december 2009

⁴⁾ Ledamot av Revisionsutskottet fr o m 9 december 2009

⁵⁾ Ledamot i styrelsen fr o m 24 februari 2010

INTERN KONTROLL OCH RISKHANTERING AVSEENDE DEN FINANSIELLA RAPPORTERINGEN

Processen för intern kontroll och riskhantering baseras på kontrollmiljön och omfattar fyra huvudaktiviteter: riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ styrelsen och VD inrättat. Kontrollmiljön består även av de värderingar och den företagskultur som styrelse, verkställande direktör och ledning kommunicerar och verkar utifrån i syfte att skapa en ändamålsenlig och effektiv verksamhet.

Styrelsen har övergripande ansvar för riktlinjer för kontroll och styrning av verksamheten, och har utsett Revisionsutskottet att ansvara för beredning av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra den finansiella rapporteringen.

Verkställande direktör har ansvaret för att övervaka att redovisningsorganisationen är sådan att säkerhet och kontroll skapas och att förvissa sig om att bokföring och rapportering följer lagar och förordningar. Chefer inom olika delar av organisationen har i sin tur ansvaret för att säkerställa god intern kontroll i den finansiella rapporteringen.

Inom Länsförsäkringar AB-koncernen samordnas rutiner och handlingssätt genom koncerngemensamma styrdoku-

ment som godkänns och införlivas i respektive dotterbolag. Denna ordning dokumenteras och kommuniceras i styrdokument i form av interna policys, riktlinjer och instruktioner. Exempel på sådana styrdokument är koncerninstruktion, rapportinstruktion, ekonomistyrningsprinciper och attestinstruktion. Utöver dessa koncerngemensamma styrdokument har styrelsen och verkställande direktör för Länsförsäkringar Liv fastställt bolagsspecifika styrdokument, t ex försäkringstekniska riktlinjer och placeringsriktlinjer. För operativa processer som berör den finansiella rapporteringen finns rutinbeskrivningar med kontrollaktiviteter som syftar till att säkerställa den interna kontrollen.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Bolaget styrs med hjälp av gemensamma processer, där riskhantering är inbyggd i varje process och olika metoder används för att värdera och begränsa risker och för att säkerställa att de risker som bolaget är utsatt för hanteras i enlighet med fastställda styrdokument.

I syfte att identifiera processer förknippade med risker där sannolikheten att de ska inträffa är stor och där väsentligheten för materiella fel i den finansiella rapporteringen är stor genomförs riskanalys. Med utgångspunkt från riskanalysen kartläggs processer och kontrollaktiviteter förknippade med nyckelrisker.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade arbetsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner samt utvärdering av kontinuerliga förbättringar. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i organisationen innan den blir offentligt publicerad.

Ett kontinuerligt arbete pågår med att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens.

Information och kommunikation

De interna styrdokumenterna är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokumenterna publiceras på bolagets interna hemsida. Varje chef har till uppgift att se till att bestämmelserna kommuniceras till underställd personal.

Uppföljning

Länsförsäkringar Liv följer löpande upp efterlevnaden av styrdokument och effektiviteten i kontrollstrukturen. Arbetet med att följa upp efterlevnaden av externa och interna regelverk sker inom varje enhet inom koncernen. Varje berörd enhet inom Länsförsäkringar Liv ska själv göra en utvärdering av den egna verksamheten.

Utöver uppföljningen av efterlevnaden inom linjeorganisationen finns det en särskild funktion Riskkontroll och Compli-

ance för riskkontroll och riskstyrning samt regelefterlevnad. Riskkontroll och Compliance förser ledning och styrelse med en samlad information om bolagets väsentligaste risker och utvecklingen av dem. Compliance-funktionen har till uppgift att vara ett stöd för regelefterlevnad för att bolaget bedriver verksamheten enligt gällande regler, följer upp regelefterlevnaden, löpande informerar om de risker som kan uppstå i verksamheten till följd av bristande regelefterlevnad samt hjälpa till att identifiera och bedöma sådana risker. Dessutom finns det en Internrevisionsfunktion vilken är direkt underställd styrelsen i Länsförsäkringar Liv och är en oberoende funktion skapad för att ge styrelsen ökad säkerhet i att rapporteringen till styrelsen ger en korrekt och heltäckande bild av verksamheten. Internrevision arbetar efter en revisionsplan som fastställs av Revisionsutskottet. Revisionsutskottet svarar för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra Länsförsäkringar Livs interna styrning avseende finansiell rapportering, riskhantering, riskkontroll, regelefterlevnad och övrig intern styrning samt andra ärenden som styrelsen hänskjuter till Revisionsutskottet.